

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA
LINGUA GALEGA E LITERATURA
1º ESO

CPI de Xanceda

Curso 2019- 2020

ÍNDICE

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTO.....	2
2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	2
3. OBXECTIVOS DA ETAPA DE SECUNDARIA.....	3
3.1. OBXECTIVOS DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA (1º ESO).....	5
4. ESTRUCTURA E ORGANIZACIÓN DA MATERIA	6
5. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE OBXECTIVOS, TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDIMENTOS DE AVALIACIÓN E COMPETENCIAS CLAVE.....	9
6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA	25
7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS.....	26
8. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO	27
9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSINANZA E DA PRÁCTICA DOCENTE.....	28
10. ORAGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMIENTO, DE RECUPERACIÓN E DE AVALIACIÓN DA MATERIA PENDENTE	29
11. DISEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESULTADOS	29
12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE	29
13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO.....	30
14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	31
15. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PLAN LECTOR	32
16. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PLAN TIC	32
17. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA	32
18. DATOS DO DEPARTAMENTO.....	34

1. INTRODUCCIÓN E CONTEXTO

O CPI de Xanceda está situado na localidade do mesmo nome, no concello de Mesía. Nel impártense as ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria. Ao CPI de Xanceda están adscritas dúas Escolas Unitarias: Olas e Visantoña, das que o alumnado se incorpora ao centro en 3º de Primaria.

A maioría da poboación da zona está vinculada a actividades agrícolas e gandeiras. A lingua de relación entre a comunidade da zona é o galego, falado no centro por practicamente o 100% do alumnado.

Trátase dun centro cunha matrícula de 166 alumnos/as onde se imparten ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria.

Na etapa secundaria o alumnado distribúese do seguinte xeito:

1º ESO : 1 grupo de 16 alumnos/as

2º ESO : 1 grupo de 20 alumnos/as

3º ESO A: 1 grupo de 11 alumnos/as

3º ESO B PMAR: 1 grupo de 7 alumnos/as

4º ESO : 1 grupo de 15 alumnos/as

Como se pode ver, o número de alumnos/as por aula non é elevado, o que permite un traballo educativo máis individualizado.

2. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

As materias de lingua contribúen, sen dúbida, á competencia en comunicación lingüística, pois ofrecen máis oportunidades para interactuar en situacións comunicativas e para reflexionar sobre a linguaxe en xeral a través da comparanza entre as distintas linguas que se están a aprender.

Contribúe de xeito directo á competencia aprender a aprender, xa que será a través dela que o alumnado accederá a distintos tipos de información, textos e contidos que lle faciliten a aprendizaxe.

A aprendizaxe dunha lingua comprende non só os aspectos lingüísticos, senón tamén as compoñentes socioculturais que subxacen no uso desa lingua. Por outra banda, a lingua é vehículo de transmisión cultural, o seu coñecemento favorece o respecto e tolerancia por

outras culturas, aceptando a diversidade de valores e superando prexuízos e favorecendo actitudes socialmente positivas. É neste sentido que a materia contribúe tamén ao desenvolvemento da competencia social e cidadá.

A contribución ao desenvolvemento da competencia no tratamento da información e a competencia dixital vén dada polo manexo dos recursos TIC para a creación de distintos contextos comunicativos: chats, foros, blogs, correo electrónico..., uso das distintas ferramentas dixitais para manexar a información: CD, DVD, MP3, MP4, internet, presentacións Power Point... e o uso de recursos específicos de aprendizaxe da lingua: programas de software, páxinas web, dicionarios en liña, tradutores, correctores...

A aprendizaxe dunha lingua ofrece igualmente oportunidades para o achegamento ás súas principais manifestacións artísticas e culturais; é así que se contribúe aos desenvolvemento da competencia artística e cultural.

A aprendizaxe dunha lingua supón a superación de dificultades e xera autoconfianza e autoestima, convértese nunha ferramenta fundamental á hora de desenvolver aspectos relacionados coa autonomía propia e favorece o desenvolvemento da competencia de autonomía e iniciativa persoal.

3. OBXECTIVOS DA ETAPA DE SECUNDARIA

A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.

- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.
- l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.
- m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.
- n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
- ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

3.1. OBXECTIVOS DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA (1º ESO)

1. Comprender, interpretar e resumir o sentido global das mensaxes orais en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
2. escoitar e comprender o sentido global de informacións procedentes da comunicación audiovisual, desenvolvendo un pensamento crítico.
3. escoitar con interese e respecto as intervencións orais, respectando as normas de cortesía.
4. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, as estratexias necesarias para producir textos orais sobre temas de actualidade.
5. Valorar as producións orais cunha fonética galega correcta e mostrar unha actitude crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.
6. Intervir de maneira activa en situacións orais propias do ámbito académico.
7. Coñecer e aplicar estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais.
8. Producir discursos breves e comprensibles, adecuados á situación e á intención comunicativa, coherentes e ben organizados, sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e académica.
9. Ler de maneira comprensiva e interpretar textos escritos en distintos ámbitos e con diferentes intencións comunicativas.
10. Usar os recursos que ofrecen as bibliotecas e as TIC para obter información, consultar modelos de composición escrita e solucionar dúbidas de traballo.
11. Mostrar unha actitude crítica cara ás mensaxes que manifesten prexuízos lingüísticos.
12. Ler en voz alta coa dicción adecuada e respectando os patróns fonéticos do galego.
13. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá, das relacións sociais ou do ámbito académico, con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
14. Usar as TIC, con progresiva autonomía, para redactar e presentar os seus escritos.
15. Coñecer e utilizar un léxico amplo e preciso.
16. Coñecer e utilizar adecuadamente a fonética do galego.
17. Utilizar os dicionarios e outras fontes de consulta en diferentes soportes para resolver dúbidas e progresar na aprendizaxe autónoma.
18. Aplicar correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas do galego

19. Coñecer e utilizar as categorías gramaticais básicas para mellorar a creación e a comprensión de textos.
20. Identificar e explicar as funcións oracionais e as unidades que as desempeñan.
21. Coñecer e utilizar os conectores textuais e as regras de concordancia para dar cohesión aos textos.
22. Diferenciar as distintas clases de oracións segundo a intención do emisor.
23. Participar en proxectos nos que se utilizan varias linguas, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.
24. Desenvolver unha competencia comunicativa integrada a partir do coñecemento das linguas.
25. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo.
26. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia, a partir do seu contorno familiar e o do resto do alumnado, valorando a importancia de contribuír ao proceso de normalización da lingua.
27. Coñecer a situación sociolingüística e legal das linguas de España.
28. Recoñecer e valorar as variantes xeográficas do galego, rexeitando prexuízos lingüísticos.
29. Diferenciar os textos non literarios dos literarios, e nestes últimos, identificar os tres grandes xéneros.
30. Ler de maneira comprensiva, expresiva ou dramatizada textos de distintos xéneros, relacionándoos coa súa experiencia propia e expoñendo a súa opinión.
31. Escribir textos sinxelos con intención estética, utilizando os coñecementos literarios adquiridos.
32. Describir os trazos que caracterizan o cómic e a canción como linguaxes artísticas.
33. Coñecer e aplicar as estratexias de autoavaliación, recoñecendo os erros nas súas producións.

4. ESTRUCTURA E ORGANIZACIÓN DA MATERIA

A materia de Lingua Galega e Literatura preséntase, en todos os cursos das etapas de educación secundaria obrigatoria e de bacharelato, estruturada en cinco bloques, o que non debe implicar que a actividade docente se corresponda con esta ordenación senón que, pola contra, se deben producir múltiples conexións entre todos eles.

O bloque 1, "Comunicación oral. escoitar e falar" atende ao uso oral da lingua, e este é obxecto de observación e de análise para recoñecer as normas que rexen o intercambio comunicativo, para observar as estratexias que usan os/as falantes para se comunicar satisfactoriamente, así como as que empregan para comprender ou para producir mensaxes orais. Non obstante, este bloque incide, sobre todo, na necesidade de que o alumnado galego teña modelos de fala adecuados e poida pór en práctica a súa lingua dentro da aula en contextos formais e informais. A realidade sociolingüística de cada centro docente determinará a atención que o profesorado deberá dedicar na aula a este bloque, para que o alumnado poida cumprir adecuadamente cos estándares de aprendizaxe descritos.

O bloque 2, "Comunicación escrita. Ler e escribir" ocúpase da comprensión e a produción escrita. O alumnado debe ser quen de entender textos de diferente complexidade e xénero, e extraer as ideas explícitas e implícitas no texto co fin de elaborar o seu propio pensamento crítico e creativo. Comprender un texto implica pór en marcha unha serie de estratexias de lectura que deben practicarse na aula e proxectarse a todas as esferas da vida e a calquera tipo de lectura: ler para obter información, para aprender a propia lingua e por pracer. Igualmente, a produción escrita significará procurar para cada situación o tipo de texto, adecuando, planificando e redactando, atendendo a aspectos diversos, e revisando a escrita final.

O bloque 3, "Funcionamento da lingua" integra contidos relacionados co código e a súa organización, e responde á necesidade de reflexión sobre a propia lingua, coa finalidade de servir de base para o seu uso correcto, afastándose da pretensión de utilizar os coñecementos lingüísticos como fin en si mesmo.

O bloque 4, "Lingua e sociedade" céntrase na necesidade de que o alumnado coñeza, explique e valore o plurilingüismo como unha situación habitual e enriquecedora para todos os individuos. Do mesmo xeito, incídese na identificación e superación dos prexuízos e na pertinencia de que o alumnado recoñeza e empregue termos sociolingüísticos precisos.

O bloque 5, "Educación literaria" asume o obxectivo de facer dos alumnos e as alumnas lectores e lectoras competentes, con implicación nun proceso de formación de lectura que continúe ao longo de toda a vida. Ademais, o alumnado achegarase á historia da literatura galega, así como ás súas obras e aos seus autores e as súas autoras máis salientables, e recoñecerá a vinculación destes produtos literarios coa historia de Galicia.

O tratamento de todos estes contidos ten que abordarse desde unha óptica competencial, valorando as relacións que cada un ten coas competencias clave, que aparecen especificadas, a partir dos estándares de aprendizaxe avaliáveis, neste currículo.

A avaliación terá que ser coherente coa diversidade de contidos traballados e, daquela, ter en conta os contidos abordados nos cinco bloques en que se estrutura este currículo. Do mesmo xeito, deberá ser unha avaliación competencial, que teña en conta a relación que se establece no currículo entre os estándares de aprendizaxe detallados en cada bloque, coas competencias clave.

Os contidos incluídos nestes cinco bloques, estruturaránse en 12 unidades.

5. CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLE DE OBXECTIVOS, TEMPORALIZACIÓN, GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA, PROCEDEMENTOS DE AVALIACIÓN E COMPETENCIAS CLAVE.

Obx.	Cont.	Crit. de Av	Estándares de aprendizaxe	Temporalización	Grao mínimo de consecución para superar a materia	Procedementos e instrumentos de avaliación					Competencias clave
						Proba oral	Proba escrita	Taballo individual	Traballo grupo	Observación	
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.											
d,e,h l,o	B1.1	B1.1	B1.1.1. Comprende e interpreta a intención comunicativa de textos orais sinxelos (noticias de actualidade).	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%	X		X		X	CCL CAA
			B1.1.2. Traslada a información relevante ou a idea xeral de textos sinxelos a resumos.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X	X			
d,e,h	B1.2	B1.2	B1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os datos máis relevantes en textos orais do ámbito social e académico.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	CCL CAA
			B1.2.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%			X		X	

A,c,d , h	B1.3	B1.3	B1.3.1. Coñece e aprecia as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na orde que lle corresponde, manifesta respecto polas opinións alleas e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%				X	CCL CSC CAA CSIE
			B1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado da linguaxe non verbal.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%				X	
a,c,d, e,h	B1.4	B.1.4	B1.4.1. Identifica a intención comunicativa, as ideas principais e as secundarias de programas informativos.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X	X	
			B1.4.2. Compara o tratamento da							
			mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	1ª, 2ª, 3ª Av	40%			X	X	
			B1.4.3. Identifica e rexeita os usos lingüísticos que levan implícitos prexuizos ou discriminacións	3ª Av.	50%				X	
h,p	B1.5	B1.5	B1.5.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%			X		CD CAA CSEIE
			B1.5.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e visualmente atractivas	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%			X		CCL

h,p	B1.6	B1.6	B1.6.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia correcta, recoñece os erros de produción oral propia e allea e propón solucións para melloralas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%					X	CCL CAA CEC	
			B1.6.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia da lingua galega.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%							X
			B1.6.3. Usa, se a posúe, a variante dialectal propia e asúmea como a variedade habitual do seu contexto	1ª, 2ª, 3ª Av.	70%							X
b, e, g, h	B1.7	B1.7	B1.7.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X			X	CCL CSC
			B1.7.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%						X	
			B1.7.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	1ª, 2ª, 3ª Av.	30%						X	
			B1.7.4. Emprega nas intervencións									

			orais espontáneas un léxico rico e variado.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%	X				X	
A, c, d, h	B1.8	B1.8	B1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito académico, respectando as regras de interacción.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%				X	X	CCL CSC
			B1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%			X	X	X	
a,b,c, g,h,p	B1.9	B1.9	B1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%				X		CAA CCL CSC
			B1.9.2. Respecta os aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade	1ª, 2ª, 3ª Av.	40%			X		X	CSIEE
			B1.9.3. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da situación comunicativa.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	
			B1.9.4. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal ás súas producións orais.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%			X		X	
			B1.9.5. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.		60%			X		X	

			B1.9.6. Recoñece e avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	1ª, 2ª, 3ª Av. 1ª, 2ª, 3ª Av.							
a,d,h, l,o	B1.10	B1.10	B1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos, e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	CCL CSC CSIEE CCEC
			B1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo	1ª, 2ª, 3ª Av.	70%			X		X	
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir											
b, f, h	B2.1	B2.1	B2.1.1. Utiliza técnicas de análise e síntese do contido: subliñados, esquemas e resumos.	1ª, 2ª, 3ª Av.	70%			X			CCL CCA CD
			B2.1.2. Recoñece a intencionalidade do emisor a partir de elementos contextuais explícitos.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	
			B2.1.3. Reconstrúe o sentido global e compón o esquema xerarquizado das ideas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X			

			B2.1.4. Procura o léxico descoñecido en dicionarios, analiza a forma da palabra ou deduce o significado polo contexto.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%			X			
			B2.1.5. Interpreta o significado de elementos non lingüísticos (símbolos, iconas, etc.).	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X			
			B2.1.6. Busca información para ampliar e completar o contido das mensaxes a través de distintos recursos: xornais, revistas, libros, enciclopedias, buscadores de internet.	1ª, 2ª, 3ª Av	40%			X		X	
			B2.1.7. Contrasta os contidos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	1ª, 2ª, 3ª Av.	40%			X		X	
d, e, h	B.2.2	B2.2	B2.2.1. Comprende, interpreta e sintetiza o contido de textos propios da vida cotiá: mensaxes electrónicas ou de móbil, de correo electrónico, normas e instrucións de uso.	1ª Av.	50%		X	X		X	CCL CSC
d, e, h	B2.3	B2.3	B2.3.1. Comprende, interpreta e sintetiza escritos dos medios de comunicación, especialmente, os narrativos e expositivos de estrutura descritiva e secuencial.	1ª, 2ª Av	50%		X	X		X	CCL CSC

d, e, h	B2.4	B2.4	B2.4.1. Comprende, interpreta e sintetiza textos propios da vida académica: webs educativas, información de dicionarios, glosarios e enciclopedias en distintos soportes.	2ª Av.	50%		X	X		X	CCL CAA CD CSC
			B2.4.2. Segue instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe guiadas, con progresiva autonomía.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	
b, e, h	B2.5	B2.5	B2.5.1. Usa de forma guiada as bibliotecas e as TIC para obter información e consultar modelos de composición escrita.	2ª, 3ª Av.	50%			X			CCL CAA CD
c, d, h	B2.6	B2.6	B2.6.1. Manifesta unha actitude crítica ante as mensaxes que transmiten prexuízos e reflexiona sobre os usos lingüísticos discriminatorios.	3ª Av.	60%					X	CCL CSC
			B2.6.2. Identifica e evita o uso de expresións habituais que evidencian prexuízos de distinta natureza: relixiosos, raciais e sexistas	3ª Av.	60%					X	
h, o	B2.7	B2.7	B2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados e con respecto pola puntuación do texto.	1ª, 2ª, 3ª Av.	70%	X		X		X	CCL CD

			B2.7.2. Le en voz alta seguindo os patróns fonéticos do galego.	1ª, 2ª, 3ª Av.	70%	X		X		X	
			B2.7.3. Utiliza recursos das TIC para rexistrar a voz.	3ª Av.	30%			X			
b, e, h	B2.8	B2.8	B2.8.1. Utiliza esquemas sinxelos e notas para ordenar as ideas e estruturar o contido do texto.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X			X	CCL CD
			B2.8.2. Adecúa o texto ao rexistro coloquial ou formal segundo o requira a situación comunicativa.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	
			B2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos esenciais para a cohesión das ideas: conectores textuais básicos, e concordancias dentro do sintagma nominal e dentro do sintagma verbal.	3ª Av.	30%		X	X			
			B2.8.4. Puntúa o texto en relación coa organización oracional e a forma do texto (os parágrafos e a distribución e organización das ideas expresadas).	3ª Av.	50%		X	X			
			B2.8.5. Revisa o texto con respecto ás normas morfolóxicas, ortográficas e tipográficas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	

b, e, h	B2.9	B2.9	B2.9.1. Produce textos propios das relacións sociais: notas, cartas, avisos, mensaxes electrónicas ou de móbil.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%	X	X			CCL CD CSC
b, e, h	B2.10	B2.10	B2.10.1. Produce, a partir dun modelo, textos propios dos medios de comunicación, fundamentalmente, noticias, en formato papel ou dixital.	1ª Av.	40%		X		X	CCL CD CSC
			LGB2.10.2. Coñece a estrutura do xornal (seccións e xéneros) e os elementos paratextuais que acompañan as noticias.	1ª A.	30%		X		X	
b, e, h	B2.11	B2.11	B2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos descritivos, narrativos e expositivos propios da vida académica, especialmente, resumos, exposicións sinxelas e conclusións sobre tarefas e aprendizaxes realizadas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X		X	CCL CD
b, e, h	B2.12	B2.12	B2.12.1. Produce textos de distintos xéneros: descrições, narracións de feitos e exposicións de ideas e conceptos.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X		X	CCL
b, e, h, f	B2.13	B.2.1 3	B2.13.1. Utiliza, con progresiva autonomía, as funcións básicas dun procesador de textos para organizar os contidos e mellorar a presentación.	1ª, 2ª, 3ª Av.	40%		X		X	CCL CD
			B2.13.2. Emprega os correctores ortográficos para resolver dúbidas e revisar a ortografía.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X		X	

b, f, h	B2.14	B2.14	B2.14.1. Participa, de modo guiado, nas tarefas de revisión e mellora das producións propias e alleas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	40%			X		X	CCL CAA
			B2.14.2. Acepta o erro como parte do proceso de aprendizaxe e mostra unha actitude positiva de superación.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%					X	
Bloque 3. Funcionamento da lingua											
b,e,l	B3.1	B3.1	B3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X			X	CCL
a,d,e	B3.2	B3.2	B3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%	X				X	CCL CAA
b,e,n, l	B3.3	B3.3	B3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística relativa á clase de palabras e a normativa en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	1ª, 2ª, 3ª Av.	30%					X	CCL CD
b,e	B3.4	B3.4	B3.4.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%	X	X				CCL
			B3.4.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	1ª, 2ª, 3ª Av.	40%				X		
e.	B3.5	B3.5	B3.5.1. Analiza e usa correctamente a puntuación de acordo coa cohesión textual.	3ª Av.	50%		X			X	CCL

b,e	B3.6	B3.6	B3.6.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, utiliza este coñecemento para corrixir erros e distingue as flexivas das non flexivas.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X			CCL CAA
e,l,n,	B3.7	B3.7	B3.7.1. Recoñece e explica nos textos as referencias deícticas persoais.	2ª Av.	50%		X		X	CCL CAA
e,h	B3.8	B3.8	B3.8.1. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores textuais máis comúns, en particular os temporais e explicativos.	3ª Av.	50%		X			CCL CAA
e,h	B3.9	B3.9	B3.9.1. Producir textos orais e escritos de diferentes xéneros, usando as regras de concordancia.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%	X	X			CCL CAA
			B3.9.2. Identificar as funcións sintácticas no seo da oración.	3ª Av.	40%		X		X	
e	B3.10	B3.10	B3.10.1. Recoñece as modalidades asertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	3ª Av.	50%				X	CCL CAA
e	B3.11	B3.11	B3.11.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X	X	CCL CAA

b,e,h	B3.12	B3.12	B3.12.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%				X	CCL CAA CD
b, e	B3.13	B3.13	B3.13.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	1ª, 2ª, 3ª Av.	40%				X	CCL CAA
Bloque 4. Lingua e sociedade										
o, p	B4.1	B4.1	B4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso na literatura de tradición oral e no xénero humorístico.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%				X	CCL
			B4.1.2. Coñece as linguas que se falan en Galicia.	1ª Av.	40%				X	

			B4.1.3. Coñece os territorios que forman parte da comunidade lusófona.	2ª Av.	40%					X	
			B4.1.4. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) en lingua galega adaptados á súa idade.	3ª Av.	40%			X		X	
o, p	B4.2	B4.2	B4.2.1. Describe e analiza a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contexto familiar e a do resto do alumnado.	3ª Av.	50%			X		X	CCL
			B4.2.2. Coñece e valora os antropónimos galegos.	3ª Av.	60%			X		X	
o, p	B4.3	B4.3	B4.3.1. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	3ª Av.	60%				X	X	CCL CSC
o, p	B4.4	B4.4	B4.4.1. Coñece a lexislación que regula os dereitos lingüísticos individuais.	3ª Av.	30%					X	CCL CSC
o, p	B4.5	B4.5	B4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de novos e vellos prexuízos cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	3ª Av.	60%			X		X	CCL CSC

o, p	B4.6	B4.6	B4.6.1. Aprecia as variantes diatópicas do galego como símbolo de riqueza lingüística e cultural.	3ª Av.	60%					X	CCL CCEC
			B4.6.2. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	3ª Av.	60%					X	
			B4.6.3. Coñece as principais variantes diatópicas do galego e clasifica producións lingüísticas segundo o bloque dialectal ao que pertencen	2ª Av.	50%			X	X		
Bloque 5. Educación literaria											
h,l	B5.1	B5.1	B5.1.1. Le, con regularidade e de maneira guiada, obras literarias para desenvolver o criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos, e asimila os trazos estéticos xerais que definen cada texto.	1ª, 2ª, 3ª Av.	60%						CCL
h,l	B5.2	B5.2	B5.2.1. Compara textos literarios e non literarios e describe as súas diferenzas e similitudes.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	CCL
			B5.2.2. Diferencia textos dos tres grandes xéneros a partir dos seus trazos característicos máis xerais.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%		X	X		X	

h,l	B5.3	B5.3	B5.3.1. Le expresiva e comprensivamente, fai audicións de poemas recitados ou cantados, sinala a temática ou temáticas abordadas e describe os valores estilísticos dos textos.	2ª, 3ª Av.	60%	X	X	X			CCL
h,l	B5.4	B5.4	B5.4.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves e recoñece a funcionalidade dos elementos formais básicos.	1ª Av.	50%	X				X	CCL
h,l	B5.5	B5.5	B5.5.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e aprecia os seus compoñentes e procedementos máis relevantes.	3ª Av.	50%	X			X	X	CCL
,l,n	B5.6	B5.6	B5.6.1. Escribe textos sinxelos de intención estética, servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X		X	CCL CCEC
h,l,n	B5.7	B5.7	B5.7.1. Describe e caracteriza os trazos definatorios básicos do cómic como linguaxe artística.	3ª Av.	40%			X		X	CCL CCEC
			B5.7.2. Identifica e describe, nun cómic dado, os principais trazos definatorios.	3ª Av.	40%			X		X	
			B5.7.3. Describe e caracteriza os trazos definatorios básicos da canción como linguaxe artística.	3ª Av.	40%			X		X	

			B5.7.4. Identifica e describe, nunha canción dada, os seus principais trazos definitorios.	3ª Av.	40%			X		X	
e,h,l	B5.8	B5.8	B5.8.1. Familiarízase, seguindo unhas pautas orientadoras, co emprego dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a procura de información básica e a resolución de dúbidas de traballo.	1ª, 2ª, 3ª Av.	50%			X	X	X	CCL CD

6. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA

Os alumnos e as alumnas posúen en todas as súas aprendizaxes unha serie de ideas previas. Na área de Lingua e Literatura o obxecto de estudo é a propia lingua. Isto fai que o alumnado parta, por un lado, dunha serie de coñecementos previos adquiridos a través da aprendizaxe e, por outro, dos que construíu como usuario.

A selección e organización dos contidos na etapa persegue que o alumnado progrese e se perfeccione de forma sistemática na súa competencia comunicativa e que, de forma simultánea, incrementa progresivamente os seus coñecementos acerca da lingua, os sistemas de comunicación verbal e non verbal e a literatura.

As diversas destrezas e a súa concreción na comprensión e produción de distintos tipos e subtipos de textos secuencianse para que accedan a diferentes niveis de complexidade atendendo á madurez do alumnado.

Tendo en conta estes aspectos, os principios metodolóxicos que fundamentan e animan o proceso de ensino-aprendizaxe na área de Lingua Galega e Literatura son os seguintes:

1. O ensino-aprendizaxe da lingua é comunicación. Se este principio é válido para a educación en xeral, moito máis o será nunha materia que ten como fin último o desenvolvemento da comprensión e a produción de textos.
2. O ensino da lingua implica a exercitación dos procesos cognitivos complexos: comprensión e produción. Ao ser inseparables estes procesos da comunicación oral e escrita, a metodoloxía para a materia propicia e necesita da realización de actividades moi vencelladas ao cognitivo: busca da idea central, xerarquización de ideas, organización lóxica do discurso, etc.
3. O ensino da lingua implica a extensión do concepto de competencia lingüística á pragmática. A materia debe proporcionar coñecementos sobre a propia lingua, pero tamén a capacidade para intervir no discurso e actuar con coñecemento das convencións pragmáticas.
4. O ensino da lingua debe fomentar a creatividade. Existe unha estreita relación entre o cultivo da imaxinación e a creatividade e a aprendizaxe da Lingua e a Literatura. A resolución dos problemas que presenta a comunicación esixe estratexias de creatividade. Por outro lado, a literatura como expresión artística é un exercicio permanente de creatividade e de comprensión dos seus mecanismos.

5. O ensino da lingua debe adecuarse ao suxeito da aprendizaxe. A metodoloxía debe axustarse ao desenvolvemento socio-afectivo, persoal e cognitivo do alumno. Así, hanse de ter en conta os coñecementos e as destrezas que é capaz de adquirir conforme á súa idade e á proximidade e interese dos contidos co que han de exercitar as destrezas comunicativas.

6. O ensino da lingua debe fomentar o hábito de ler e o pracer como individuo lector. O coñecemento, dominio e adquisición da lingua atopa na lectura un dos seus mellores instrumentos. Cómpre, pois, animar e predispoñer o alumnado cara á lectura.

7. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

O proxecto da etapa secundaria de Lingua Galega e Literatura utilizará como material de apoio para 1º de ESO o seguinte manual:

M. BARROS, CRISTINA MONTES: *Lingua Galega e Literatura 1*. Editorial ANAYA. ISBN: 9788467851793 (ano 2015)

O departamento de LGL vemos o manual coma un material de apoio máis, en ningún caso exclusivo para o desenvolvemento do noso labor docente; utilizaremos diversos recursos e estratexias didácticas, sempre que for tecnicamente posíbel, para facer fincapé naqueles aspectos que consideramos que non están suficientemente desenvolvidos nos manuais, ou simplemente por dispoñermos dun material máis atractivo e rendíbel. Buscaremos a interiorización efectiva dos novos conceptos e habilidades e, por suposto, das actitudes positivas, conscientes e construtivas, a respecto dunha lingua minorada como a nosa.

Outros materiais: libros de apoio, dicionarios, enciclopedias, apuntamentos sobre os comentarios de texto, nocións de estruturas gramaticais, aplicacións de normas, etc,

Procurarase dinamizar o emprego da aula virtual, ben sexa a do centro ou outras que se poidan adaptar ao desenvolvemento académico, con eficiencia e seguridade para o alumnado.

Fomentarase a utilización dos recursos existentes na biblioteca, á que se procurará que o alumnado acuda frecuentemente co obxectivo de que se familiaricen con ese espazo e co manexo do material que hai depositado nela.

8. CRITERIOS SOBRE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN DO ALUMNADO

Procuraremos realizar unha proba escrita despois de cada unha das unidades en que se divide o currículo (catro probas por trimestre dun total de 12 unidades). Na súa cualificación terase en conta os contidos, a redacción e ortografía e a presentación. Calcularase a nota media entre as cualificacións destas probas e o resultado suporá un 50 % da cualificación trimestral.

Cada trimestre o alumnado deberá facer unha lectura dunha obra literaria proposta pola profesora, cuxa avaliación suporá un 10% da cualificación trimestral. Poderanse propor lecturas voluntarias, se a profesora o estimar conveniente, que serían valoradas cun máximo de 1 punto sobre a nota final do trimestre.

O 40% restante corresponderá á cualificación resultante da observación sistemática do traballo do alumnado (realización de tarefas na aula e na casa, producións textuais e orais, elaboración de esquemas, resumos, exposicións, etc), recollida a este efecto no caderno de notas, listas de rexistros e rúbricas da profesora, así como á avaliación da expresión oral.

Considerarase que un alumno ou alumna superou a materia nun trimestre cando a nota obtida, ponderada segundo os parámetros indicados, sexa igual ou superior a 5 puntos.

O alumnado que non supere a materia nun trimestre poderá realizar un exame de recuperación dos contidos do mesmo. Dito exame realizarase no comezo do seguinte trimestre, excepto no caso do terceiro trimestre.

A final de curso cabe a posibilidade de recuperar as avaliacións suspensas nun exame final de recuperación. A recuperación da terceira avaliación só se fai unha vez, xuntándoa coa segunda recuperación, se for o caso, da primeira ou da segunda avaliacións.

O alumno ou alumna que non demostrase ter feito as lecturas obrigatorias en cada trimestre terá unha nova oportunidade de facelo no trimestre seguinte, excepto no caso da terceira avaliación, onde xa non será posible realizar ningunha recuperación da lectura.

A cualificación final de xuño será o resultado do rendemento xeral do alumnado durante o curso e obterase calculando a nota media entre as notas dos tres trimestres. Se a cualificación é positiva (igual ou superior a 5 puntos), o alumno ou alumna non deberá presentarse á convocatoria extraordinaria de setembro, independentemente de ter ou non

algunha parte do curso suspensa. Do mesmo xeito, se a cualificación final de xuño é negativa (inferior a 5 puntos), na convocatoria de setembro deberá realizarse unha proba que sobre a totalidade dos contidos do curso, independentemente das partes que foran superadas durante os tres trimestres.

9. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR O PROCESO DE ENSEÑANZA E DA PRÁCTICA DOCENTE

Nas reunións de departamento, unha vez por trimestre, analizaranse o proceso de ensino e a práctica docente en base á seguinte escala:

Indicadores de logro	Escala			
	1	2	3	4
Proceso de ensino:				
1.- O nivel de dificultade foi adecuado as características do alumnado?				
2.- Conseguiuse crear un conflito cognitivo que favoreza a aprendizaxe?				
3.- Conseguiuse motivar para conseguir a súa actividade intelectual e física?				
4.- Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado?				
7.- Tomouse algunha medida curricular para atender ao alumnado con NEAE?				
6.- Tomouse algunha medida organizativa para atender ao alumnado con NEAE?				
7.- Atendeuse adecuadamente a diversidade do alumnado?				
8.- Usáronse distintos instrumentos de avaliación?				
Práctica docente:				
1.- Como norma xeral fanse explicacións xerais para todo o alumnado?				
2.- Ofréceselle a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa?				
3.- Elabóranse actividades de distinta dificultade atendendo á diversidade?				
4.- Elabóranse probas de avaliación de distinta dificultade para os alumnos con NEAE?				
5.- Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar?				
6.- Poténcianse estratexias de animación á lectura e de comprensión e expresión oral?				
7.- Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe?				
8.- Préstase atención aos temas transversais vinculados a cada estándar?				
9.- Ofréceselle ao alumnado de forma inmediata os resultados das probas/exames,etc?				
10.- Coméntase co alumnado os fallos máis significativos das probas /exames, etc?				
11.- Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus fallos?				

12.- Cal e o grao de implicación nas funcións de titoría e orientación do profesorado?				
13.- As medidas de apoio, reforzo, etc. establécense vinculadas aos estándares?				

10. ORAGANIZACIÓN DAS ACTIVIDADES DE SEGUIMENTO, DE RECUPERACIÓN E DE AVALIACIÓN DA MATERIA PENDENTE

No presente curso non hai ningunha alumna ou alumno que teña pendente do curso anterior a materia de Lingua Galega e Literatura.

11. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS OU COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESULTADOS

Na avaliación inicial do alumnado debemos ter en conta toda a información de que dispoñemos de anos anteriores. No caso do CPI de Xanceda a case totalidade do alumnado de secundaria estaba xa escolarizado no centro na etapa primaria e incluso na infantil, por tanto, dispoñemos de información de primeira man, pois o profesorado das etapas anteriores comparte o centro connosco. O expediente académico e informes tamén poden axudar a obter o punto de partida do alumnado.

En calquera caso, a avaliación inicial deberá centrarse nos cinco bloques en que se estrutura a materia e que comprenden as destrezas lingüísticas básicas: escoitar, falar, ler e escribir, polo que as probas que se realicen a ese efecto constarán de actividades que permitan avaliar a competencia do alumnado nas catro destrezas.

Como consecuencia desta avaliación a profesora fará maior fincapé naqueles aspectos que precisen máis traballo; determinaranse necesidades individuais e proporase a atención educativa máis axeitada para cada caso. Servirá de punto de partida para as ensinanzas que se van impartir.

12. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

A través da avaliación inicial determinarase cales son os alumnos ou alumnas que precisan de medidas de apoio. Ademais, solicitarase información do departamento de orientación para coñecer as necesidades educativas do alumnado e as medidas de atención a diversidade que se levaron a cabo na etapa anterior. En función da información obtida, poñeranse en práctica as medidas de reforzo que se estimen convenientes para o alumnado con necesidades educativas especiais.

13. CONCRECIÓN DOS ELEMENTOS TRANSVERSAIS QUE SE TRABALLARÁN NO CURSO

Cada un dos contidos transversais están relacionados cos estándares de aprendizaxe en cada unha das unidades.

Educación moral e cívica.

A tipoloxía textual, sobre todo a argumentación e a exposición propiciarán a receptividade, o interese e o respecto polas opinións alleas expresadas a través da lingua oral e escrita. Trátase de tomar conciencia da importancia da arte de convencer para facilitar a convivencia.

Lingua e sociedade: estes contidos axudarán a recoñecer a lingua galega como a propia de Galicia e valorar as linguas como produto das circunstancias históricas, políticas e culturais. Preténdese unha valoración xusta e equilibrada dos diversos pobos e culturas, evitando tópicos que atentan contra a dignidade humana. Mediante o respecto pola diversidade lingüística da Península acadaremos unha actitude de comprensión e tolerancia cara ás opcións lingüísticas non coincidentes coa propia.

Educación para a paz.

A comunicación humana: a importancia fundamental que ten nas nosas vidas poder comunicarnos cos demais e romper todo tipo de barreiras a través da lingua.

Educación para a igualdade entre os sexos.

A través dos textos, de diferente tipoloxía transmítense valores de igualdade e respecto pola diversidade.

A poesía lírica expresa os sentimentos e emocións do poeta e ensínanos a valorar a dignidade persoal, a propia e a dos demais.

Educación ambiental.

A literatura paisaxística fainos amar e respectar a natureza como un dos bens máis prezados do ser humano e da nosa comunidade. Os textos xornalísticos contribuirán ao coñecemento das ameazas sobre o medio ambiente.

Educación sexual.

A través da poesía e a narrativa de temática amorosa.

Educación do consumidor.

O estudo dos medios de comunicación dá pé para espertar o espírito crítico ante as mensaxes que a publicidade emite.

Educación para o lecer.

O apartado dedicado á lectura, en concreto, e todos os temas de literatura, en xeral, propiciarán o hábito da lectura como fonte de pracer e como actividade gratificante e enriquecedora.

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O departamento de Lingua Galega e Literatura ten disposición para realizar actividades que complementen o desenvolvemento harmónico e a formación íntegra do alumnado nas súas dimensións humanas e de cohesión social dentro do grupo. Para iso estima a participación nas celebracións de integración que o Centro desenvolva ao longo do curso e tamén aquelas que espontaneamente xurdan para beneficio dos alumnos e as alumnas no exterior do Centro. Esas actividades son aquelas de coñecemento e reflexión sobre as realidades culturais propias e do entorno –recollas de Cultura Tradicional, costumes, observacións, realización de traballos sobre a memoria histórica, etc- e coñecemento doutras realidades que non sexan da contorna –museos, visitas guiadas, exposicións, obras de teatro, cursos de animación á lectura, á sensibilidade artística – musical, plástica, de expresión física, de defensa da Natureza e Medio Ambiente, de respecto á integración, etc. sempre e cando acaden a autorización pertinente para a súa realización e os medios humanos e materiais o permitan.

Algunhas das actividades extraescolares que se veñen realizando nos últimos cursos e que o departamento ten vontade de repetir neste, sempre que sexa posible, son:

- Asistencia a representacións teatrais. As datas de realización destas saídas estarán determinadas pola programación ofertada polos organizadores. A asistencia ás representacións e a selección dos grupos de alumnos asistentes terá en conta as características da obra representada, as idades para as que estea proposta e a relación co currículo da materia de cada curso.
- Participación nas actividades propostas polo “Correlingua”, sexan realización de traballos na aula, participación en concursos ou participación en saídas propostas pola organización do certame. A localización temporal das saídas dependerá das propostas dos organizadores da carreira.
- Participación nas actividades propostas polo EDNL e a biblioteca do centro.
- Participación en certames literarios convocados por diferentes entidades.

15. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PLAN LECTOR

O alumnado deberá realizar a lectura dun libro por trimestre, determinados polo departamento. Neste curso propóñense obras de literatura xuvenil actual con temáticas variadas que teñen en conta os intereses do alumnado e/ou que presentan algún valor educativo (educación en valores: tolerancia, non discriminación, igualdade entre homes e mulleres, multiculturalidade...) que serven para traballar contidos transversais.

Enviaráselles ás familias, a través do alumnado unha relación de obras de diferentes xéneros, co obxectivo de que desde os propios fogares se fomente a lectura escollendo, por exemplo, algún deses libros como agasallo para os rapaces e rapazas.

Tentaremos achegar o alumnado ao autor homenaxeado no Día das Letras Galegas, tanto dentro da aula como noutras actividades complementarias, para que coñezan e valoren a personaxe e a súa obra.

16. CONTRIBUCIÓN DA MATERIA AO PLAN TIC

Levaremos a cabo actividades de busca de información, de traballos en grupo, de elaboración de textos e deformación de textos dados, de interpretación segundo diversos códigos expresivos e non só orais ou escritos, teatro lido ou interpretado.

Todas as unidades didácticas propoñen actividades relacionadas coas TIC.

Poderán completar o traballo da aula co CD-ROM que proporciona o material didáctico proposto, este recurso tamén se utilizará na aula.

17. MECANISMOS DE REVISIÓN, DE AVALIACIÓN E DE MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

A comprobación da efectividade e adecuación da programación didáctica realizarase ao finalizar cada un dos trimestres, ou ben no momento no que se detecte calquera fallo ou posibilidade de mellora ao respecto durante o desenvolvemento da mesma.

A revisión e as modificacións pertinentes poñeranse na práctica o antes posible, é dicir, inmediatamente despois da detección dos fallos ou dificultades, se é posible, sempre que se trate de aspectos que sigan sendo pertinentes no resto do desenvolvemento da programación. No caso de que os fallos atinxan a aspectos que, dada a súa natureza, non poidan ser revisados ao longo do presente curso, faranse as modificacións convenientes de cara a vindeiros cursos.

En calquera caso, as modificacións máis ou menos significativas que se fagan á programación constarán no libro de actas do Departamento, así como na memoria final do Departamento de Lingua Galega e Literatura.

Mecanismo de revisión e modificación da programación didáctica	Escala			
Indicadores de logro	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				
5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas?				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asignóuselle a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociáronse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- As guías didácticas son adecuadas, atractivas e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Diseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse para o bacharelato un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.?				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación?				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				

22.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
23.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
24.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
25.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
26.- Informouse ao alumnado sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
27.- Informouse ao alumnado sobre os criterios de promoción?				
28.- Seguíuse e revisouse a programación ao longo do curso?				
29.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
30.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				

18. DATOS DO DEPARTAMENTO

Profesorado e distribución da docencia:

Profesora	Materias que imparte
Susana Silva Martínez	Lingua Galega e Literatura 1º ESO Ámbito lingüístico e social 3º ESO PMAR
Mª Dolores Díaz Rifón (Xefa do departamento)	Lingua Galega e Literatura 2º ESO Lingua Galega e Literatura 3º ESO Lingua Galega e Literatura 4º ESO Segunda Lingua Estranxeira Portugués 3º de ESO. Segunda Lingua Estranxeira Portugués 4º de ESO.